СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 68. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 24. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 68. Jersey City, N. J., Tuesday, March 24, 1931. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ЗНИЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТНІ

ВАШИНГТОН. — Вилїєм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, видав від імени Федерації заяву якою остерігає працедавців перед обкроюванням робітникам заробітних платень.

Ґрін каже, що таке знижування платень спиняє в промислі й торговлі поворот до нормальних часів. Бо в Америці продукують чимраз більше й треба чимраз більше покупців. Без міліонової робітничої маси як покупців годі думати про піднесення промислу. Ґрін каже далі, що Федерація буде намагатися всілякими способами змусити працедавців платити нормальні платні, бо до цього фабриканти зобовязалися перед урядом. І тільки тоді, коли будуть задержані давні платні, Федерація може ґарантувати спокій у промислі.

КОЦАЙ ЗАДЕРЖАВ ЧЕМПІОНСТВО.

НЮ ЙОРК. — По довгих пливацьких змаганнях влаштованих заходами „Інтерколлджієйт Свиминг Асосієйшен", прийшло вкінці до рішаючого змагу між найкращими пливаками. Між тими, що добивалися чемпіонства, був і американський Українець, Юрко Коцай, котрий виступав від імени пливацької дружини „Ротґерс". Коцай, як відомо, здобув минулого року чемпіонство, але цього року мав дуже сильного противника, Тамсона з маринарки, котрого найбільше боявся. Та при змаганнях Коцай осягнув сензаційну побіду в перегонах вільного стилю на 50 і 220 ярдів, задержуючи далі чемпіонство.

Нюйорські ґазети особливо радіють побідою Коцая, бо уважають його нюйорською дитиною.

ТРЕБА УПРАВЛЯТИ МЕНШЕ ПШЕНИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Федеральна Фармерська Рада заявляє, що буде закуповувати пшеницю найдалі до кінця травня й у той спосіб піддержувати ціну та не допускати до її знижки. Через ті закупна вдалося піддержати ціну американської пшениці на бушлю на 20 до 35 центів вище від цін, які істнують на світових ринках. Та Фармерська Рада заявляє, що так не може тревати в безконечність.

Разом з тим Рада подає, що не знає іншого способу на вдержання цін на пшеницю чи на їх підвишку, крім зменшення засівів.

В АМЕРИЦІ ПРИПАДАЄ НА КОЖДОГО $2,977.

ВАШИНГТОН. — Національне майно Злучених Держав обчислено в 1929 році на суму $361,800,000,000. На кожду особу в Америці припадає $2,977. Річний дохід виносив у 1929 р. на особу $692.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент палати послів, Лонґворт, заявився проти покриття державного дефіциту шляхом податкової підвишки. Він каже, що дефіцит можна покрити з суми, яка призначена на амортизацію публичних довгів.

ГУВЕР У ПОРТО РІКО.

З КОРАБЛЯ „АРИЗОНА". — Президент Гувер готовий до відвідин Порто Ріка. Він перестудіював на кораблі відносини на острові, занедбане хліборобство, поширюючуся туберкульозу, зростаючу смертність дітей та брак ліків, але є того переконання, що острів мусить собі сам помагати, а федеральна поміч може бути тільки мінімальна. Президент годиться теж з бувшим президентом Кулиджом щодо того, що островови не можна надати автономії, бо це було би, на його думку, погубне як для острова так і для Злучених Держав.

НЕДІЛЬНІ НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ.

НЮ ЙОРК. — Остання неділя потягнула за собою в місті повно нещасливих автомобілевих випадків, наслідком яких було 7 осіб убитих і 21 ранених.

ПЕРЕВОЗИЛИ ТРИ БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК. — 200 узброєних сторожів стерегли перевіз $3,000,000,000, які належать до „Ди Ірвінг Трост Компані", а які перевезено до нового будинку банку.

ТРАГЕДІЯ БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Миссис Мері Болдвин отруїла себе ґазом разом з 5-літним синком. Причиною драми було те, що вона втратила роботу, не могла знайти ніякого заняття і лишилася без усяких засобів до життя. А коли дитина захоріла й її не приняли до шпиталю, мати рішила з розпуки покінчити з життям.

ФЕЙКЕРИ ВІД ЛІЧЕННЯ РАКА.

НЮ ЙОРК. — Лорд Мойниґен, президент „Роял Каледж оф Сордженс оф Інґленд", говорив радіом про лічення рака. Він твердив, що богато розумних людей вірить ріжним „спеціялістам" від рака, так, як вірили ріжним знахорам. А одинокий ратунок є той, щоби на рака звернути відразу увагу, бо тільки тоді можна його дійсно вилічити.

РОЗВАЛ ЗАЛІЗНИЧОГО ТРАНСПОРТУ.

Раднаркомат УССР видав за підписом Чубаря відозву до райпарткомів, міськрад та профорганізацій в справі розвалу залізничого транспорту на Україні. У відозві вказується, що тяжке становище в транспорті загрожує припиненням ряду найважливіших підприємств та розрухами в господарстві країни. Плян навантаження залізниці виконують не більше як на 60 до 70%. Прорив в транпорті ставить у надзвичайно небезпечне становище галузь технічного і харчового постачання. Раднаркомат мобілізує партійні і професійні організації для допомоги робітникам транспорту.

БОРОТЬБА З БЮРОКРАТИЗМОМ.

Для боротьби з хибами державного апарату і бюрократизмом ВУЦВК і Раднарком України постановили утворити спеціяльну „комісію виконання", яка має стежити за працею державних і господарських установ, збільшувати їх дисципліну та усувати хиби. До складу комісії увійшли: Чубар, Затонський, Чернявський, Чуварін і Мусульбас.

ПОЛОЖЕННЯ В ДОНБАСІ.

Січневе завдання добутку вугля у Донбасі виносить лише 72.9% пляну. (3,357,926 тон). Проти грудня, січневий видобуток зменьшився на 7%. Найгірше стоїть справа в районах: Сталінському, Макіївському, Краснолуцькому, Кадіївському, Горлівсько-Щербинівському, де добуток не досягає і 70% пляну. За перших десять днів лютого положення ще більш погіршилося — виконано лише 59.3% пляново завдання.

СТРІЛИ НА ВУЛИЦЯХ РОГАТИНА.

На одній з вулиць Рогатина 63-літний Давид Премінґер, якого вважали за божевільного, ранив тяжко револьверовими кулями свого сестрінка Ізидора Долера. Тяжко раненого відвезли до лічниці. Причиною такого кровавого нападу були родинно-маєткові непорозуміння.

ЯК БОРЮТЬСЯ З СЕЛЯНАМИ.

ЦК КП(б)У за незадовольняючу працю по заготівлі хліба за нерішучу поставу супроти селянського натиску відкликав з хлібозаготівель 13 своїх уповноважених; оголосив суворий догану 6 головам райпарткомів і усунув 6 секретарів райпарткомів, передавши їх справу на розгляд Контрольної Комісії.

НОВИЙ НАПАД ІНДІЯН.

В провінції Пара (Бразилія) Індіяни племени Каяпо напали на тамошних мешканців і їх страшно помасакрували. В місцевости Барракоу Кардозо не оставсь один білий мешканець при житті. В особливший спосіб мучили жінки і діти.

ЖАХЛИВИЙ ВИПАДОК ПІД ЧАС ПРАЦІ.

В одній варшавській масарській фабриці челядник Чайковський упав через неосторожність до кітла, наповненого кипятком. Тяжко попареного відвезли до лічниці, де він і помер.

В ПАМЯТЬ БОЮ ПІД КРУТАМИ.

За прикладом львівської націоналістичної молоді перевели одноденну голодівку з приводу крутянської трагедії та пожертвували заощаджені гріш на політичних вязнів: молодь у Перемишлі та Укр. Студентська Громада в Познані.

ДИВНИЙ ПРОЦЕС.

В Ріо де Жанейро ведеться тепер процес проти офіцира Роберта де Соуза. Його жінка подала до міністерства прохання о запомогу, бо її муж помер. Вона подала день і місяць смерти мужа. Тимчасом вийшло на яв, що її муж живе, що вкрав 100 контів з військової каси, що він два рази жонатий, що фальшував пашпорти в дорозі до Натал і до Ріо, і що за його намовою сфальшовано свідоцтво смерти.

СМЕРТЬ З ТИСЯЧ КИТАЙСЬКИХ ГІРНИКІВ.

З Пекіну повідомляють, що підчас вибуху в копальні Фушун у Манджурії згинуло понад 3 тисячі китайських гірників. Всі вони згинули в полумїні підчас пожежі, яка вибухла в копальні після експльозії.

ЗАНЕДБАНІ ТЕРЕНИ.

У Сан Павлі (Бразилія) сторони над Атлянтійським океаном були досі в забутті. Всі говорили, що там неможливо жити, а й уряд не дбав про надбережні сторони. Та Японці вибрали саме ті сторони і по кількох роках праці дійшли до великих результатів. Тепер уряд санпавловський рішив заняти цею надбережною землею й буде уміщувати Японців, а краєвий будже уліпшить занедбану надморську сторону.

ГРАНАТА РОЗШАРПАЛА ТРОХ ЛЮДЕЙ.

У Сілку (пов. Підгайці) у кузні Іл. Скорик і брат його Йосиф Скорик розбирали артилєрійську гранату. Приглядався їх роботі Ілько Трибун. Граната вибухла й розшарпала всіх трох на шматки. Крівлю кузні зірвало та викинуло на 50 кроків далеко.

СЕРЦЕ ТРІСКАЄ З БОЛЮ.

Фабричний електромонтер Вільтес із Сосновця мав матір хору на рака. Ця мати терпіла страшні болі й одного дня син, дивлячись на її муку, упав біля ліжка матері трупом. Стверджено, що його серце розірвалося з болю за матірю.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

В кольонії Антоніо Оліньто (Бразилія) Микола Затишко хотів убити дику козу, що робила йому шкоду на росах. Ідучи лісом, почув шелест і в цю сторону стрілив. Стріл поцілив його власні діти, що сусідови заїдали собі кавуна. Шість-літня дівчинка вбита на місці, а синок ранений.

БРАТ УБИВ БРАТА.

В ночі з 17 на 18 лютого на Знесінні Мойсей Шапіра убив револьверовими кулями свойого рідного брата, 20-літнього Самуїла Шапіру, а другого брата Авраама тяжко ранив. Убивник був від довшого часу ненормальний. На поліції заявив, що вбив і ранив своїх братів з особистої пімсти та жалував, що не вбив ще своєї сестри.

УКРАЇНКА ДІСТАЛА НАГОРОДУ.

Минулої пятниці (20. березня), в год. 2.30 зполудня, відбулася в салі Ванамейкера в Ню Йорку (торговля Джана Ванамейкера) восьма звєрги річна вистава Іституту Пратта в Брукліні, названа „Буджет Фешен Шов". З численних учениць цього інституту комітет вибрав 99 дівчат, котрі мали появитися на виставі своїми працями. Всі вони були поділені на чотири групи: 1) початкуюча кляса крою; 2) кляса шиття суконь, 3) кляса ілюстровання моделів, 4) кляса старших учениць, виробляючих костюмові десені. Вистава мала на ціли показати глядачам, яким способом за невелику ціну можна вбратися гарно й густовно.

В першій групі було 31 дівчат. Нагороду за свої праці дістали 4 учениці, між ними одна Українка, панна Люба Гладка з Джерзи Сіти, Н. Дж. (одержала золоту монету в сумі 10 долярів). Панна Гладка скінчила гай скул у Джерзи Сіти і записалася до інституту Пратта на науку шиття, десеньовання і крою. Видно, що в тій школі вона не дармує, бо ще нема року, як почала вчитися кравецької штуки, а вже — як бачимо — дістала нагороду і вибилася в перші ряди артистичних швачок. Приємно зазначити, що наші українські дівчата і на полі кравецтва збирають гарне живо та приносять честь нашому народови.

АРЕШТУВАЛИ ОДНОГО З УБИЙНИКІВ РОДИНИ ҐРУБЕРІВ НА ЗНЕСІННІ.

Польська поліція арештувала одного з убийників родини Ґруберів на Знесінні. За тим убийником шукали вже від давна, аж його пізнав на вулицях Львова один бляхар і візвав поліцію, щоби його арештувала.

Арештований убийник признався до вини. В слідстві зізнав, що він і його спільники зрабували в Ґруберів 700 долярів, якими поділилися на Кайзервальді. На підставі зізнань арештованого поліція арештувала ще одного мущину, що мав сконструувати залізний молоток, яким убийники вбили усю родину Ґруберів. Крім того поліція арештувала тих господарів, у яких арештований мешкав.

Арештований убийник це молодий мущина, відомий злодій і вже кілька разів караний судово. Не хоче виявити своїх спільників. Кажуть, що поліція є вже на сліді його спільників убийства і що вкороті їх арештує. Прізвища арештованого вбийника поліція покищо не подає.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА ПОЇЗД.

Недалеко Бидгощу 60 узброєних бандитів напали на вантажний поїзд, зложений зі 100 вагонів, наповнених углем і ріжними товарами. Бандити задержали поїзд, стероризували усіх кондукторів, а опісля їх повязали в тій цїли, щоби бандитам ніхто не перешкоджав у грабіжи. Бандити зрабували 150 тон угля й кілька скринь товарів. Наслідком бандитського нападу поїзд приїхав до Бидгощу з 4-годинним спізненням. Всі бандити втікли. Поліція за ними шукає.

УКРАЇНЦІВ КОШТУЄ БАГАТО ЛІКУВАННЯ ПІСЛЯ ЛЯЦЬКИХ ПОБОЇВ

ЗА НЕПЛАЧЕННЯ КОШТІВ ЛІКУВАННЯ ВЛАДА ПРОДАЄ НА ЛІЦИТАЦІЇ МАЙНО УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна).—Побитим ляцькими громилами у Галичині Українцям доводиться витрачати великі кошти на лікування своїх ран. На це звернув увагу український посольський клюб у Варшаві й у своїх внесках до сойму в справі „пацифікації" Галичини вказував на дуже численні, досі ніким незаперечені випадки тяжкого ушкодження тіла, заподіяні представниками державної поліції, або військовими відділами на цілком невинних людях.

У нечисленних випадках пошкоджовані знайшли опіку в комунальних і приватних лічницях. Кошти того лічення, майже завжди дуже значні, в ніякому разі не повинні обтяжувати невинно пошкодованих. Вони часто перевищують навіть платничу спроможність лічченого, або привелиб до руїни варстату його праці. Наприклад, 19. вересня 1930 р. при пацифікації в Гаях біля Львова побили важко малолітнього хлопця Дамяна Пруса, який наслідком того перебував 2 місяці у загальному шпиталі у Львові. Його не вилічили, але по тім часі пустили додому. Надісланий рахунок коштів лікування виносив 341 золотих і 60 сотиків. Ця сума мала бути заплачена до 14 днів під загрозою екзекуції.

Таких випадків є очевидно більше. Наприклад, у сокальській лічниці перебувало на лікуванню наслідком пацифікації біля 15 ранених селян. Тому українські посли домагалися, щоб кошти лікування людей, побитих військом та поліцією й жандармами, були покриті з державної каси. Та, як звичайно, польський сойм і сенат залишилися глухими до українських домагань. Скатовані і зруйновані українські селяни мусять тепер віддавати решткі зі свого господарства, щоб заплатити польським лікарням за лікування ран, заподіяних ляцьким військом та ляцькими урядовими чинниками.

НОВИЙ НЕП.

МОСКВА (СССР). — Опублікування газетами заміток Леніна в справі встановлення ним в 1921 році „Нової Економічної Політики" (НЕП) тут трактують як підготовку Сталіна до якоїсь зміни теперішньої економічної політики большевиків. Гадають, що буде привернена можливість дрібним ремісникам свобідніше працювати, а також і в сільському господарстві не так будуть переслідувані дрібні індивідуальні господарства.

Росія тепер знову знайшлася в такомуж саме тяжкому стані, в якому вона була в 1921 році, коли Ленін для вратування своєї влади змушений був установити НЕП. Напруження терпінь народу здається вже дійшло до такої межі, коли вже можуть вибухнути ріжні несподіванки. Пляни пятилітки хоч і переводяться в життя поступово, всеж вони не виконуються в деяких галузях на 50%, а найголовніше: транспорт зруйнований так, що це остаточно підриває всяку плянову роботу, а особливо постачання населення харчами та іншими найнеобхіднішими річами.

Напруження всього життя в Росії досягло такого стану, що конечно потрібні якісь зміни, щоб не прийшло до катастрофи.

ФРАНЦУЗИ ЗАНЕПОКОЄНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Вся громадська опінія Франції дуже занепокоєна торговельним договором і митним союзом Німеччини й Австрії. Тут думають, що це фактично є перший крок до остаточного злиття економічного й політичного обох німецьких республик, що їм заборонене версальським та сенжерменським мировим договором.

Коли таке обєднання стане фактом, то Німеччина знову буде домінувати в Европі, чого Французи найбільше в світі бояться. Чекають оголошення тексту цього нового договору між Німеччиною й Австрією, щоби потім остаточно означити своє відношення до нього. Німці й Австрійці кажуть, що вони своєю згодою не порушують тих договорів, а це згода є першим реальним кроком на шляху до утворення пан-Европи, що проповідує Бріян.

АРАБИ НЕ ПРИЗНАЮТЬ СІОНІСТІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Провідники палестинських Арабів кажуть, що вони не вступлять в жадні переговори з представниками всесвітньої жидівської сіоністичної організації. Членів екзекутиви цієї організації, які на чолі з предсідником організації, Вайцманом, ідуть до Палестини для переговорів з Арабами, Араби будуть трактувати як подорожуючих чужинців.

Араби вважають, що їх непорозуміння з палестинськими Жидами мусять бути полагоджені безпосередньо з представниками цих Жидів, а не з всесвітньою сіоністичною організацією. Напруження жидівсько-арабських взаємовідносин останніми часами все більше росте.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗОРҐАНІЗОВАНА ЧИ РОЗБИТА АКЦІЯ?

Коли хто думає про поважну акцію оборони рідного краю з боку американських Українців, цей чейже мусить прийти до переконання, що така акція може увінчатися дійсним успіхом тільки тоді, коли вона є ведена пляново й зорґанізовано та зусиллями всеї нашої іміґрації. Дальшою консеквенцією такого розумовання мусить бути потреба збудовання одного головного центру, який кермував би такою роботою і мав би постійний звязок з краєм та з европейською, чи з якою іншою з наших іміґрацій. З такої роботи, де один перебігає другому, де кождий приписує собі право аранжувати оборонну акцію на власну руку, чейже хісна бути не може.

Що з того, що хтось поспішиться перший з закликом чи відозвою, що перший вишле протест чи навіть делеґацію до Вашинґтону, чи куди інде, коли це не є належито підготоване, коли люди навіть не провірять, чи їх робота дійсно хосенна. Що з того, що хтось поїде до Вашинґтону чи деінде й про те писатимуть потім у рідним краю по всіх наших ґазетах як про якусь надзвичайну подію, коли з тої події нема найменьшої користи, коли вона є реклямою для особи чи осіб, а не є допомогою українській справі.

Крім того не треба забувати, що того роду самочинна чи розбита акція криє в собі й велику небезпеку. Бо коли нема над нею громадської контролі, тоді є широке поле для попису ріжних авантуристів, а то й провокаторів.

Тому нема сумніву, що нам треба і в Америці одного центру, який кермував би нашою оборонною акцією й був би на еміґрації репрезентивним речником визвольних змагань нашого народу. Спробою поставлення такої орґанізації являється Обєднання Українських Орґанізацій. І те, що ця орґанізація вдержалася вже 9 літ, є найкращим доказом, що та спроба є дійсним виразом змагання нашої еміґрації до обєднання наших сил і створення одної централі для оборони рідного краю.

Памятаймо, що справа є завжди важніша ніж особи. Це правда, що й це відграє велику ролю, хто кермує орґанізацією, але не забуваймо, що людей можна завжди замінити іншими. Коли одні не є відповідні, можна вибрати відповідніших. Та не любити людей і через те нищити якусь добру роботу, яку вони ведуть, є річчю нерозумною і шкідливою. І нерозумно розбивати таку орґанізацію, яка веде добру роботу й змагає до обєднання наших сил.

Інж. Дм. Андрієвський.

УКРАЇНСЬКА ПРОПАҐАНДА ЗА КОРДОНОМ

Українська національна **пропаґанда** має на меті стверджувати й доводити фактами та арґументами **наше національне буття** з усіма дослідами, що з того випливають, як напр.: культурна самостійність, змагання до державної організації та до економічної самовистачальности, тощо. Отже, пропаґанда ставить чужинну опінію перед наявними фактами, і закреслює ріжного рода проблеми нашого національного життя, вже розвязані чи лише поставлені до розвязання. Вона звертає на них увагу чужинців, дає підклад для зрозуміння й оцінки їх, здобуває симпатію до наших змагань, і на тому її роля закінчається.

Натомісць **політика** прямує до **практичного розвязання тих проблем.** Вона ставить перед чужинцями певні рішення, що їх диктують національні інтереси, намагається узгіднити їх із зовнішніми обставинами, здобути не лише симпатію чужинців, але й допомогу, а принаймні признання їх для тих рішень.

Коли пропаґанда звернена до найширших кол чужинного громадянства, то політика лише до відповідальних діяльних чинників. Перша має поле в усіх ділянках життя, вона менше звязана вимогами конечности, може бути більш безкомпромісовою, тоді як друга обмежена тереном своєї чинности, мусить брати під увагу політичну дійсність міжнародного життя. узглядніювати ріжні перешкоди і трудності реального переведення практичних рішень.

Але точно відмежувати пропаґанду від політики навряд чи можна. Бож сама українська національна ідея, що є для нас предметом пропаґанди, має в собі постуляти чисто політичні, як от державність. А знова —ствердження самого факту нашого національного істнування вимагає політичних арґументів, як, напр., змагання до самостійности і злучення національних територій. Розгортаючи пропаґанду на ширшу скалю, годі обмежитися доводами від фільольоґії, покликуванням на засади гуманности, тощо, але доводиться шукати підпертя для наших змагань у вимогах міжнародного життя й орґанізації, в економіці, навіть у противенствах і борні народів.

З тих усіх причин навряд чи вдасться нині звести **цілу** українську пропаґанду до **одної** ідеольоґічної бази. Можна лишень встановити основні тези, спільні для цілого патріотичного табору українського народу; ті тези містяться в засадах **культурної самостійности й національної державности.** Утотожнюючи і розгортаючи ширше тези, доводиться звужувати коло активних прихильників їх.

На підставі переведеної практичної пропаґандивної роботи протягом останніх літ, а ще точніще — останніх місяців, та залишаючи на боці мертвий баляст, що пропаґанди не переводить, а здебільша лише критикує чужу роботу, можна установити ідеольоґічну базу для доволі **широкого загалу кашого.** Ідеольоґічні та політичні підвалини можна сформуват так:

1) **Ідея нашої національної єдности.** Тут наша пропаґанда має й надалі підносити кожний факт, крізь який пробивається і дає себе відчувати свідомість нашої національної суцільности та ґін до злучення в одно національне тіло. Таке підношування збуджує до нас увагу у віру чужинця в сили народу, якого ріжні частини хочуть жити спільно. Наша спійність є найбільшою загрозою для наших противників, які змагаються панувати над нами. Зазначування нами самими якихось розбіжностей і суперечностей у лоні нашого громадянства, форсування перед чужинцями якихось територіяльних, соціяльних чи культурних одмінностей між нами підкопує наш престіж, а то й нищить саму нашу національну ідею. На цій точці пропаґанда не повинна вязатися політичними кордонами, а стверджувати **наявність українського національного руху на всіх наших етноґрафічних землях і на еміґрації.**

2) **Наше змагання до політичної незалежности.** Цей постулят — спільний для всіх українськикх уґруповань, для всіх навіть осіб, що визнають себе за Українців. Можна й треба скрізь твердити перед чужинцями, ро основна мета, головний зміст українського національного руху — це створити українську державу. Ми повинні виявити це змагання, цей ґін у всіх маніфестаціях нашого національного життя й чину. Годі полишати чужинця у вірі, що Українці можуть задовольнитися признанням їх етнічних, мовних та релігійних властивостей. Ми повинні призвичаїти чужину до думке, що ми не помиримося ні на якому иншому рішенні нашої національної проблеми, як тільки на самостійности.

3) **Сучасний політичний стан на українських землях, як і загально-політичний цілої Східньої Европи, несталий, переходовий.** І справді, ніхто з нас не мислить України, розшматованої на довший час між кількома державами, позбавленої самостійности, бо ми всі одної думки про те, що на сході Европи положення мусить рано чи пізно змінитися. Як це має статися, всі ми ріжно уявляємо. Але треба, щоб чужинець знав, що **ми не годимося на сучасний „статус кво"**, що працюємо над його знесенням, що змагання Українців будуть одним із рішаючих чинників при встановленні нової політичної рівноваги на сході Европи.

4) **У змаганнях проти московського сходу шукаємо в европейському заході підпертя** для нашого культурного розвитку, державного будівництва й для доконання нашої національної місії. Поставлена віч-на-віч з Московщиною, Україна виявляє риси західньо-европейської культури. Найбільша загроза її національному буттю йде зі Сходу. Лише зсиливши ті риси на основі наших культурних і політичних традицій, можемо ми встоятись проти небезпеки. Сама наша повязаність із Заходом рішає справу відділення від Росії, що орієнтується на Азію. Чужина мусить призвичаїтися до думки про конечність **включення України в систему культурних, економічних і політичних відносин Европи.**

5) **Справа Західних Земель України щільно повязана зі справою Східньої України.** Поминаючи инші мотиви, цю тезу диктує сама рація нашої пропаґанди. Західні Землі ґеографічно й політично злучені з Західною Европою. З огляду на повязаність Франції з Польщею та Малою Антантою, а також на міжнародне положення Німеччини, Литви, тощо, зрештою — з причини загального стану Европи, ця остання дуже чуйна до всього, що робиться на наших Західних Землях. Повязавши питання польської займанщини з цілістю української проблеми, ми, по-перше — **тим самим активізуємо її,** а — з другого боку — надаємо особливої ваги справі Західних Земель, представляючи її як **частину** великої української проблеми. Порушуючи рівночасно справу польської займанщини та Радянщини, ми змушуємо чужинця призадуматися над українською справою в цілому й поставитися до неї уважніще.

Політичне ставлення українського питання на землях, окупованих Польщею, хоч і дуже тяжке в чужинецьких впливових колах, що симпатизують з Польщею, але, як ми бачили, рівночасно дає й певні вигоди для успіху пропаґанди. Воно в значній мірі усуває потребу порушувати питання приналежности **инших** українських земель до чужих держав.

Зчерги приглянься ближче до тих моментів, над якими доводиться застановлятися нашій пропаґанді. Щодо Східньої України, що під московською окупацією, треба признати факт **відрубности України від Росії** в „Союзі Соціялістичних Совітських Республик". Той факт змушує чужинця поставитися до питання української національної самостійности й незалежности поважніще, особливо, коли ми піднесемо й даємо докази, що та **формальна й фактична** відрубність є вислідом завзятої й невпинної боротьби **українського народу.** Непризнання нами радянської державности треба пояснювати мотивами не соціяльного порядку, а підносячи насильство **московського** комунізму над волею **Української** Нації, якій силоміць накинено **чужий і ворожий політично-соціяльний режім.**

Разом з тим, треба нагадувати й доводити наявність **червоного централізму і змагання московського імперіялізму,** підкреслювати невиправдане відірвання большевиками від Радянської України **Криму та Кубані,** які творять ґеографічну й національну цілість з рештою українських земель. Большевицький режім намагається всіма способами затерти ріжницю між Московщиною і Україною, поріжнивши цю останню **з українськими** землями, відірваними від метрополії, але населення, а навіть і українські комуністичні кола, ставлять чинний і пасивний опір тим змаганням. Загалом належить якнайкраще висвітлювати перед чужинцями чинність **українського народу в боротьбі з Москвою та Совітами** і скрізь дошукуватися та викривати **національно-політичні** стремління його. Ще важніше підносити **державний ідеал** і провідних верств, і широких мас українського народу. Треба уважати, що одної стіхійности нашого руху **замало,** щоб заімпонувати европейській опінії, а тому при нашій пропаґанді не обмежуватися переказанням примітивних форм боротьби, але виявляти скриті тенденції і внутрішню льоґіку.

Економічна політика совітів на Україні дає чимало арґументів для пропаґанди проти них і проти Москви взагалі. Та політика для нас є чисто кольонізаційною, грабіжницькою, якою, зрештою, була й політика царської Росії. Обидві вони спинювали і **спинюють господарський розвиток України** і стоять на перешкоді участи її **в европейській і світовій економіці,** відповідно до її великих засобів. Україна не є рівнорядним членом Совітського Союзу, **а лише економічною базою для наступу Росії на Европу;** без України совітський домпінґ не мав би такої ваги. Зокрема в ділянці промисловости, використовуючи її як дійну корову. Розбудовуючи такий промисл, вони занедбують легкий, штучно підтримуючи конкуренційні промислові осередки в самій Росії (Урал, ткацтво). Треба зазначувати той **спротив,** який їх політика викликає в масах (зізд рад) і навіть у кермівничих колах (волобуївщина)

Аркадій Аверченко.

ТАЙНА

Переконував мене, що з дитячих літ має нахил до поезії.

— Знаєш — я люблю все, що гарне!

— Справді? Відкіля маєш такий талант? — питався я його з усміхом.

— Не знаю. Мою душу притягає все, що гарне...

— Коли так, то я присвячу тобі томик моїх поезій.

Не злякався, а сказав отверто:

— Дякую.

Я спитався його як можна найщиріше:

— Любиш потічки, що журкотять у лісах? Або овечки, що пасуться на леваді? Або рожеві хмаринки високо на небі? Знаєш, так, яких шістьдесять кроків високо?

З очима широко отвореними, впяленими вдумчиво в далечінь, прошептав:

— Люблю це все так дуже, що мене з того болить серце.

— Бачу, що ти хлопець, хоч куди. А що ще любиш?

— Люблю заходи сонця над рікою, коли з далечі лине тихий спів... Люблю цвіти, обсипані першими чистими сльозами холодної роси... Люблю гарні поетичні жінки і — люблю тайну, що все є гарна.

— Любиш тайну? Чомуж ти мені не сказав того раніше? Я міг тобі їх кілька зрадити! Знаєш, наприклад, що між жінкою нашого господаря та торговцем у молочарні щось є? Я сам чув, як він робив їй приманчиві пропозиції.

Він болюче стягнув лице.

— Любий друже! Не розумієш мене! Це занадто буденна, простацька та несправна тайна. Знаєш, що я нині робив?

— Певно щось гарного й поетичного... — сказав я переконано.

— Правда. Їдемо саме до Лідії Плятонівни. А знаєш, що я зробив?

— Ну щож, певно щось гарного й поетичного?

— Так. Я купив гарну китицю рож і післав її Лідії Плятонівній без найменшого слова або листа. Це моя мала, чудова тайна.

— Ах — тому то ти продав турецький килим і сині штани!

— Алеж — любий друже, — говорив терпеливо — не говорім про те! Цвіти не є з цього світа. Відки приходять? З ясного гірського повітря? Хто їх посилає? Бог? Чорт?

Його очі, звернені до неба, сяли наче зорі.

— Та ти того не видержиш і виговориш! — пригадав я.

— Приятелю, присягаюся тобі, що буду рівнодушний та мовчаливий. Розумієш — вона ніколи не довідається, від кого ті цвіти... Це страшне словечко: ніколи, ніколи!

Коли ми висідали з повозки, прийшло мені на думку, що колиб той чоловік писав поезії, вони не були би дурніші від моїх.

* * *

Ми ввійшли у гостинну. Господиня прийняла нас так дуже радо і так вдячно, що я радніше станув за плечима Мімосова.

— Василю Валентиничу! — озвалася врадувана господиня. — Признайтеся, — це ви прислали мені цю прикрасу?

Василь Мімосів поступив збентежений назад і говорив з очима впяленими в далечінь:

— Прикрасу? — Яку прикрасу? Не розумію вас!

— Алеж ідіть! Хто міг би впасти на таку думку?

— Про що ви говорите?

— Не вдавайте! Я говорю про цю гарну китицю!

Вдивився в китицю, що її гарна жінка держала в руці, та скрикнув так, начеб у перше в житті бачив китицю цвітів:

— Що за краса! Хто вам це прислав?

Господиня здрігнулася.

— То це не ви?

Василь Мімосів без найменшої усмішки звернувся до неї сумним, меляхолійним лицем і говорив рішучо:

— Я напевно ні. Даю вам слово чести.

Щойно тепер глянула також на мене й щиро привиталася зі мною:

— Добрийдень! То може ви прислали мені цей княжий дар?

З очевидною розпукою обернувся я та пробелькотав:

— Алеж — алеж...

Глянула на мене допитливо.

— А чому не дивитеся мені просто в очі? Признайтеся, ви — студентику.

Я засміявся придурковато.

— А чому вірите, що це саме я?

— Тому, що ви так розпучливо гляділи, як я вас спиталася.

Василь Мімосів станув плечима до господині та робив до мене благаючу міну.

Я хихотався тихцем і розпучливо вертів ґудзиком від камізольки.

— Ах — лишіть це!

— Самособою це ви! Навіщож робите собі такі видатки?

— Я зловив Мімосів погляд, він махнув рукою і говорив спокійно:

— Не оплатиться говорити про це!

Схопила мене за руку.

— Коли так, то ви?

Василь Мімосів приступив переляканий та скрикнув харкаво:

— Ні, це не він!

Господиня гляділа на нас, сумніваючись.

— Коли так — то це ви?

Лице мого приятеля змінилося, у веселку ріжних пристрастей, від найнижчої починаючи на найгарнішій кінчаючи. Ця найгарніша побідила.

— Ні, — я ні! — сказав уступаючи.

— Ніхто інший не міг мені того післати. Коли ви ні — то він. Навіщо видаєте такі гроші?

Я махнув рукою та говорив несміливо:

— Лишіть це! Не оплатиться говорити про щось такого прозаїчного. Гроші — гроші... Що таке гроші поправді? Коли можна щось доброго зробити за них, купуємо цвіти, вкриті першою сльозою холодної роси. Чи неправда, Василю?

— Як ви це гарно говорите, — прошептала господиня та глянула на мене спущеними очима. — Не забуду того ніколи. Спасибі — спасибі!

— Це дрібниця! — сказав я. — Ви гарніші ніж усі цвіти.

— Спасибі. Та з десять рублів ви за них певно дали?

— Шіснацять! — сказав я навгад.

Із далекого кута кімнати, де сидів нахмарений Мімосів, почувся тихий стогін.

— Вісімнацять і пів.

— Що? — звернулася до нього господиня.

— Він просить, щоби ви, пані, позволили йому закурити — відповів я. — Кури собі, Василечку, Лідія Плятонівна стерпить дим!

Господинені думки вернулися знову до китиці.

Я надармо старався переконати її, хто прислав китицю; він мовчав.

— Той хлопець, здається, добре справився з тим, — запримітив я.

— Хлопець? Таж це був дідусь!

— Справді? Мав таке молодече лице!

— Таж він був повний морщин!

— Бідний! Видно, що його життя не вистелене рожами.

Ті ненормальні життєві відносини продавців із їх десять годинним днем праці... Я вже писав на цю тему. Та зрештою нинішні заслуги нагороджені будуть йому достаточно.

Мімосів вискочив і підійшов ближче. Я чекав, що кине мною об землю, та він сказав рішучо:

— Ходімо, вже пора!

При відході господиня подержала мою руку в своїй та прошептала:

— Та зайдете ще до мене? Я булаб така рада! Дякую за китицю... Зайдіть самі!

Мімосів чув це.

* * *

Як ми їхали назад, ми довго мовчали. Вкінці я спитався його щиро:

— Любиш різдвяні мрії, ці величні звуки дзвонів і рожеві діточі личка, як танцюють довкола ялинки? А може миліша тобі літня левада, позолочена соняшними проміннями, що огріває кожню травку й кожну пташину. А може перший поцілунок теплих уст коханої?

Я випав із повозки та вже, качаючися по дорозі, міг іще крикнути за ним:

— Хай жне тайна!

ЛЯЦЬКО-БОЛЬЩЕВИЦЬКА ПРИЯЗНЬ.

Большевицько-польська приязнь заманіфестувалася в останніх часах надзвичайно виразно. У хвилі, коли амбасадори великих держав світа і Ватикан протестували перед польським урядом проти знущань польського воящтва над безборонним українським населенням, Радянський Союз, якому юридично прислугує право дипльоматичної інтервенції на основі статті ризького договору в справі охорони меншостей, заховувався смирнесенько у Варшаві, а рівночасно у своїй зручности не перешкаджав українській юрбі кричати на вулицях міст Великої України „Геть з Польщею".

Правда швидко вийшла на верх. Міністер Залеський признався, що межи московським і польським урядом взаємини дуже добрі, а пакт недоторканости границь (так зв. пакт Літвінова) **буде поширений для добра обох сторін.**

Московсько-польська спілка супроти України — не перша поява в нашій історії. Для оборони наших національних інтересів мусить повстати всеукраїнський фронт проти окупантів, який лучитиме край і еміґрацію в могучім виявi ідеї самостійности і соборности наших земель.

НА ЩО ВАРТО ПОДИВИТИСЬ У БЕРЛІНІ

Всі чужинці, приїжджаючі до Берліна, оглядають те, що їм покажуть провідники. Оглядають околиці, памятники, музеї і т. д., а не оглядають того, що є останнім словом техніки, на що дійсно варто подивитись. Берлінці вже зжилися з тим всім, то їм це не цікаво, але приїзжому вартоб побачити це, де купчиться життя великого міста і що є лише властивістю великого міста.

Темпо життя великого міста заставило людей призадуматися над як найбільшою концентрацією всього, що чоловікови потрібно. Відповідаючи таким вимогам, всюди по великих містах можна побачити великі товарові доми. В Берліні є їх більше, але найбільшу увагу варто звернути на зовсім новий, недавно збудований Карштадт на Германпляц. В темпі будови товарових домів це є останнє слово техніки і давнище сюди зїжджались фахівці з цілого світа, щоб оглянути це чудо модерної техніки. Будинок коштував 60 міліонів марок. Денно через него проходить около 100 тисяч публики, а в спеціяльні дні коло чверти міліона. З зовні будинок сірий і простий. Великих реклям нема. Має 11 поверхів. Виставові вікна величезні. На верху дві вежі, ніччю освітлені зеленим світлом. Оце вся реклама Карштадту. Ввійшовши до середини, можна все бачити, все купити. 24 їдучих сходів перевозять покупця з поверха на поверх. Крім того стоять до розпорядимости ще 24 винди, не враховуючи сюди винд для вивозу товарів на верх разом з автами. Та не все видно прохожому, що міститься в такому домі. Закриті перед цікавим оком публики поверхи під землею й над землею містять властиво в собі все життя дому. Вони є тою пружиною, що вдержує в безнастанному рухові цю величезну машину. Під землею є величезні холодильні машини, лябораторії, склади, вінди, помпи, компресори, вентилятори і т. д. Ввесь дім збудований з залізобетону. На будову пішло 11,000 тон бетону, 3,200 тон заліза та 48,000 кубічних метрів піску та каміння. Вся площа поверхів виносить 72,000 кв. метрів. Простір, замкнений стінами, виносить 320,000 кубічних метрів. Будинок високий на 71 метрів. Має два поверхи під землею. На даху влаштовано город на 4,000 кв. метрів. В першому підземному поверхові довкола йде ґалерія, куди спускають виставлені вікна; їх прикрашують і відтак назад витагають на верх. Під домом находиться двірець підземної залізниці, де перетинаються дві головні підземно-залізничі лінії. Всюди є повно коридорів для публики. Всі проводи в самому домі закриті, зате їх видно в підземеллі. Огрівання центральне. Працює на це 14 парових кітлів. В домі є ресторан на 2,500 осіб. Ввесь дім має около 4,000 служачих. Телефонічна централя має 15 получень з почтою і 110 домашніх. Всі машини обслуговуються електрикою. Кухня й пекарня електричні. Що години постачають машини домові 17,00 куб. метрів чистого профільтрованого повітря. Дім має свою акумуляторну стацію. Температура реґулюється автоматично. Вся контроля дому находиться в одній кімнаті. Електричні апарати дають зараз про все знати. Для охорони перед пожаром влаштовано всюди на стелі рури, закриті легко-тонким матеріялом. Коли вибухне пожар, то матеріял розтоплюється і вода заливає ввесь простір. В загальному дім потребує що години около 800 тисяч вел. кальорій тепла, що йому постачають машини. В відділі споживчих продуктів холодники йдуть до кождої скланої шафи і держать товар все свіжим.

Це є найновіще чудо Берліна, якого не можна всюди побачити. Можнаб ще богато про це писати, але все одно читач не буде мати повної уяви про це, доки на власні очі не побачить це сам. Там є центр торгового життя. Служниці, пані, вчені і невчені, торговці, все товпиться там, щоб щось купити. Можна зайти й так собі подивитись. Ніхто нічого за це не скаже. Коли так приглядатись, то все щось подобається , всякий щось купить.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Свій до свого.

Наше місточко Геркімер назване так на честь ґенерала Nicholas Herkimer, що воював в так званій "Revolutionary War" проти британського й індіянського війська в році 1777. Його задача була добитися вздовж ріки Mohawk аж до Олбані. Він був ранений кулею в ногу в Oreskani. Мимо цього продовжав свою команду, бо хотів здобути волю для народу та дістав затроєння крови й на восьмий день помер. Поховано його в Indian Castle, недалеко Little Falls, а родився він у Forth Herkimer, де поставлений величезний памятник у честь за долю й волю народу. Тут осіли наші переселенці, Українці, переважно зі Східної Галичини й кілька родин з Західньої Галичини. Це місточко славне з виробів бюрок до писання, що розсилаються по цілому світови. Окрім сего є ще кілька менших фабрик Underware Knitting Mills.

Положення місточка прекрасне, а комунікація дуже вигідна.

Вже 25 літ тому, як перші Українці поселилися тут і, зорґанізувавшись в одну українську громаду, поставили церквицю. 20 літ тому зорґанізували відділ Українського Народного Союза, приступивши до головного центру. Є також зорґанізований Українсько-Американський Горожанський Клюб, який істнує вже десять літ. Цьому клюбови належиться пошана за живу участь в місцевому життю політичному, а також за ту поміч, що він дає старому краеви.

Життя геркімерських Українців поступає вперед на кождім кроці. Геркімерці працюють для добра й розвитку нашого українського народу. Одно лише зле, що жаден з геркімерських Українців не хоче, чи не може, розпочати бизнесу на висшу скалю, щоб наші Українці не потребували ходити й купувати у чужих, а особливо у Поляків, котрих тут не бракує. Тому наші Українці, чи то в Геркімері, чи то де-інде ще ниньки попирають того проклятого ворога. Воно й так буває, що якийсь Українець розпічне якийнебудь бизнес, але, не маючи підтримки від своїх, замикає, а потім з него ще й кепкують, що не вміє свого фаху. Така вже наша доля, що Українцеви завжди вітер віє в очи. „Свій до свого!" Цей клич повинен відкрити очи нашим Українцям не тільки в Геркімер, але й по всіх місцевостях, де Українці живуть, а особливо тепер, коли Ляхи таке страшне діло виробляють над нашим народом. Кождий цент, даний Українцем Ляхови, то все одно, що куля на Українця. Недавно приїхала з Галичини 18-літна дівчина й оповідає, як там Ляхи здіймали одіж з молодих українських дівчат і ґвалтували їх. Так культурна Польща в двацятім століттю поводиться з нашими братами й сестрами в краю, а ми тут даємо Ляхам заробляти на нас, щоб потім вони мали що жертвувати на боротьбу Польщі проти Українців.

Геркімерець.

ОБЄДНАННЯ ЕМІҐРАЦІЇ.

Конечність такого обєднання є надто очевидна, щоб треба було її доказувати.

Треба здати собі справу, що українське громадянство за кордоном має свою історичну місію, яку воно може осягнути лише зорґанізовано. Мусимо завоювати світову опінію, познайомити її з нашою національною справою і прихилити до наших змагань. Длятого повинні працювати узгіднено, витворивши авторитетний орґан, який спирався би на обєднане громадянство і був би управнений промовляти в його імени.

Вже були спроби обєднати еміґрацію, і після відомої конференції в 1929 р. повстала так звана Українська Головна Еміґраційна Рада з осідком у Парижі. По заявам деяких осіб мала би вона обєднувати 90% нашої еміґрації. Здавалося би, чи варто при таких обставинах говорити про нове обєднання і чи не привів би цей почин ще до більшого розеднання? Гадаємо, що ні, бо вище згадана установа не спромоглася обєднати наше громадянство ні фізично, ні духово.

У. Г. Е. Р. не зробила цього з причин первородного гріха свого: політики. Творці її змішали разом громадське життя і політику й означили засади обєднання на підставі перетинаючих нашу Батьківщину політичних кордонів, включивши до нього лиш Наддніпрянців. У. Г. Е. Р. від початку стала на певній політичній позиції, зробилася „урядовою" і тим відтрутила чисельні елементи, навіть з Наддніпрянців. Свого часу ми протестували проти цього. Нас не послухано...

Громадської думки не вільно утотожнювати з певною партійно-політичною програмою. **Національна справа ширша за політику і її власне мусить узяти майбутнє Українське Громадське Обєднання за підставу і обсяг своєї діяльности. Воно має стояти на національно-політичних, а не на партійно-політичних позиціях. Сучасні обставини вимагають від нас найбільшої дисципліни та солідарности.** Громадське Обєднання забезпечить ту солідарність, коли опреться на політичні постуляти, спільні всьому нашому загалови.

У. Г. Е. Р. того не зрозуміла; вона взяла хибний шлях і зрадила свою місію. Її не було чути в справі нансенівських пашпортів — так важливий для нашого загалу — **не промовила вона свого слова і в справі польських звірств, хоч було її моральним і громадським обовязком забрати голос і першою запротестувати перед світом.** Не бачимо її роботи поза тіснішим гуртом прихильників „уряду" і політики УНР. Стихійне обєднання громадянства коло живої національної роботи — як от протестаційна акція — йде над її головою.

Власне тепер, в критичну хвилю нашого національного життя, коли цілий загал, збурений ворожим замахом, став одноазгідно до роботи — всі ми відчули брак і недостачу обєднання. У. Г. Е. Рада не могла зарадити справі вже длятого, що в ній не заступлені українські кольонії в Бельгії, Люксембурґу, Німеччині, Данціґу, Чехії, Болгарії, Югославії, Туреччині, Австрії, Італії і Швайцарії. Більше того: ми точно знаємо, що багато Громад в самій Франції не визнають її за свою й У. Г. Е. Р. є в Парижі осамітнена. Коли за нею і стоїть хтось, то хіба частина еміґрації в Польщі та Румунії. Але ні для кого не є тайною, що ця еміґрація перебуває під тиском урядів тих держав, отже годі вірно виявити її настрої. Коли зайшли події на Західних Землях, У. Г. Е. Р. не спромоглася вийти зі свого становища недоторканости справ, що стосуються до Польщі. Отже У. Г. Е. Р. не може виконати місії, яка припадає на зорґанізоване українство за кордоном. Замісць його обєднувати, вона скорше фіксує перед чужинцями факт нашого розеднання політичними кордонами і провінціональними патріотизмами. Міжтим ми стверджуємо, що **нема важнішої справи, як наша внутрішня національна лучба, котру мусимо при кожній нагоді маніфестувати перед чужинцями.** Длятого правдиве обєднання повинно обняти всіх Українців за кордоном, без ріжниці їх походження. Приходить **крайня пора утворити Українське Громадське Обєднання за кордоном, увійти в щільний звязок з нашими братами в Америці і спільно стати на сторожі української справи.** Прибічники першої невдалої спроби обєднання мусять признати свої помилки, піднестися понад гурткові інтереси і не робити спротиву творчій праці в патріотичнім таборі.

Най також не думають вони, що ця праця має головну мету: за всяку ціну побороти, збештати внутрішнього противника. Громадське Обєднання дбатиме насамперед про головне завдання упорядкування нашого життя та його виявів. І хто тільки щиро бажає взяти в цій роботі участь, знайде собі місце. Всякі спроби пошкодити довершенню цього завдання лише приведуть до більшої ізоляції і завмирання тих, хто не бажає вглянути в нашу дійсність. Бо маса — твердимо—згори прихильна ідеї обєднання.

(„Незалежність", Париж).

УКРАЇНІКА В ЧУЖІЙ МОВІ.

Радянське правління в Росії. Soviet Rule in Russia by Walter Russell Batsell, 857 p. + IX. The Macmillan Company, New York, N. Y., 1929.

Ця капітальна книжка видана під маркою "Bureau of International Research. Harvard University and Radcliff College. В ній трактується про юридичний і фактичний устрій радянської Росії. Згори треба зазначити, що автор дуже старанно використав усі доступні йому большевицькі документи, а також і документи їх противників. На підставі цих документів та фактичного життя під большевиками він робить висновки, які викривають всю глибину розходження між большевицькою теорією та практикою.

Для нас ця книжка особливо цікава тим, що **в ній найбільше місця присвячується серед инших національностей Українцям. Українську проблему автор трактує як противагу російському імперіялізмови.** Большевиків він документально розкриває як завзятих російських імперіялістів, що продовжують політику імперіялізму російських царів та московського шовінізму супроти народностей Росії.

Книжка багата на ріжні документи про українську боротьбу за визволення впід російського ярма й досить докладно та вірно передає перебіг цієї боротьби по російській революції 1917 р., а особливо в часи наступу на Україну большевиків та окупації її російською червоною армією, включно до 1929 року. На підставі большевицьких документів і періодичних змін конституції всього радянського союзу та зокрема конституції радянської України, автор блискуче показує, як большевики йшли від признання повної незалежности України до остаточного позбавлення її навіть вузьких автономних прав, які ніби то забезпечені їй радянськими конституціями.

Таксамо автор викриває імперіялізм російської пореволюційної демократії, яка не хотіла признати Українцям їх права навіть на куцу автономію й переказує головні етапи боротьби Українців за свої державні права в часи революції. Автор подає багато виписок з українських офіційних документів та універсалів Центральної Ради. Він також **не щадить старих „обскурних" антантських дипльоматів, які в 1918—1919 роках не зрозуміли змаґань Українців,** особливо тоді, коли вони обєднали всі свої землі в одну державу та домагались від антанти визнання їх держави й підтримки в боротьбі проти ворогів України, особливо проти Москви.

Ця книжка замітна тим, що вона відповідно й поважно трактує українську проблему, а в питанню Сходу Европи відводить їй належне місце. Тому Українці появу такої книжки можуть щиро привитати й постаратися, щоб вона як найбільше була поширена серед чужинців і навіть серед самих Українців, особливо серед тих, котрі не розуміють української мови, або мають фальшиву уяву про українські державно-визвольні змагання.

Можу порадити Українцям, в ріжних місцях Америки й поза Америкою живучим, щоб вони зверталися до найближчих публичних бібліотек з домаганням, щоб ті бібліотеки набували цю книжку для своїх читачів. Хай ця книжка служить інформаційним джерелом для тих, хто цікавиться українською проблемою, чи взагалі проблемою Сходу Европи, а не ті часто псевдо-наукові книжки й брошури, які неправдиво освітлюють українську проблему та українські визвольні змагання.

Ми часто говоримо про необхідність поширення пропаганди української справи серед чужинців, то це й є одна з нагод для такої пропаґанди. Треба постаратися, щоб ця книжка була в публичних, шкільних, фабричних та ріжних приватних, громадських і наукових книгозбірнях. А хто має можність, той може набути її й для себе. Коштує вона 6 долярів.

В. К.

ПРИКМЕТНИКИ З ЗАКІНЧЕННЯМ НА „МИЙ"

Граматика не навчила ще нікого й не навчить живої мови. У кого нема чуття, що і як треба сказати, того й граматика не навчить. Найліпше прислухатися добре, як сам нарід на селі говорить. А в нас інтеліґенція й сама матиме користь і для науки прислужиться, записуючи від сільських оповідачів, слово в слово все, про що вони говорять: байки, казки, оповідання про старовину, про значіння назв місцевостей, приказки й приповідки, пісні, назви знарядів, робіт тощо.

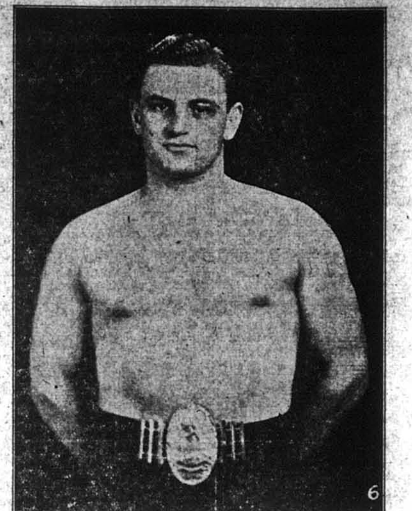
Найкращі українські письменники не знали граматики української мови, а писали гарною й чистою мовою: Панько Куліш, Ганна Барвінок, Тарас Шевченко, Іван Нечуй Левицький і т. д. Але вони добре знали живу народню мову, робили етноґрафічні записки і вслухувалися, як нарід говорить.

Але письменникові таки не обійтися без первісних головних засад української мови, бо частенько мішатиме чужі форми з українськими, особливо з близьких славянських мов: з московської, польської...

Давненько були в нашій мові дієприкметники теперішнього часу страдального стану, закінчені „мий". Ця форма є ще, наприклад, у московській мові. В українській мові цей дієприкметник уже загинув. І коли в нас іще лишилися такі слова, як відомий, знайомий, видимий, рухомий, свідомий, любимий, невлюбимий, родимий, питомий, нещадимий, невмолимий, невгасимий (ліпше невгасний), неспалимий, невситимий (у Марка Вовчка, але ліпше: ненаситний), невпинимий (у М. Вовчка, але ліпше: невпинний) і т. д., то вони вже в нас є прикметниками і творити від кожного перехідного дієслова таких форм на „мий" не можна.

Слова, як наприклад: займаємий, бажаємий, будуємий і тим подібні відчуваються як варваризми й тому вони недозволені, бо суперечні з духом живої мови новотвори. Їх конечно треба заступати як не іншими словами, то способом описовим, творячи прикметникове речення.

Цих самих прикметників на „мий", яких число розмірно маленьке, бо новотвори не по дусі нашої мови, можна вживати також як прислівників, наприклад: видимо-невидимо, відомо, невідомо, нерухомо, несвідомо, незлічимо (у М. Вовчка, ліпше: без числа, безчисленний) і т. д.

ЕД. ДАН ДЖОРДЖ.

В наступну середу, 25. березня о год. 8.15 вечером буде боротися з гарним противником Ед. (Дан) Джордж. Боротьба відбудеться в Арморі 69 полку в Ню Йорку. Крім Ю. Заринів та Ед. (Дан) Джордж будуть боротися ще сім добре підібраних пар борців.

Огол.

ПОСЛА НЕ МОЖНА ПОТЯГАТИ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ ЗА ВИКОНАННЯ ПОСОЛЬСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ.

Перед судом в Бидґощі відбувалася розправа проти посла ППС Качановського за те, що у промовах старався „викликати погоду для державних уладжень і розпорядків влади", та що подавав перекручені „факти" і твердив, що „в Польщі гірші відносини як за царату", бо в них явно та безкарно захвалюється злочини.

Обвинувачений признався до всього, що йому закидає акт обвинувачення, але не почувався до вини, бо на підставі конституції все те, що він говорив, це було поборювання не „державних уладжень", але помилок, що є обовязком посла.

Суд звільнив Качановського від вини і кари, бо на підставі конституції (уст. 21) не можна потягати до карної відповідальности посла за виконування посольських обовязків, до яких треба зарахувати й посольські звіти й інформування виборців про відносини в краю.

КИНУЛИ ВІЙТА В РІКУ.

З мосту на ріці Мшанці в Долішній Мшані невідомі осібняки кинули в ріку Андрія Ницького, війта села Подобін. Війт упав на каміння і вбився. Поліція шукає за справниками.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности ОДВУ.

Щоби дати більшу поміч визвольній боротьбі в Рідним Краю, засновано в Ню Йорку відділ Організації Державного Відродження України.

Цей відділ засновано 23 вересня 1930 р. За той короткий час відділ вислав 1,000 долярів на боротьбу проти окупантів України. Щоби дати примір другим і доказати, що й маленька організація може зробити певну роботу, відділ О. Д. В. У. в Ню Йорку оголошує справозданне, якими дорогами зібрано цю жертву й скілько хто зложив. Члени О. Д. В. У. зложили самі $480.75.

Жертвували: А. Куцик і К. Мартинюк по $36, М. Каришин $35, Я. Стефаник і О. Луців по $34, В. Дроботій $33.50, М. Кібюк $30, Г. Ковердович $16, Я. Пшик $14.50, Т. Шевчук $14, О. Курчій $13, В. Найдан $11,75, І. Луців і Гр. Кінаш по $11, А. Зазуляк і Д. Данилюк по $10, В. Сітницький і І. Скляр по $8, П. Гнатів $7.50, М. Мостенський $7, І. Редчук $6.50, Ст. Легкий $6, М. Борис і С. Бриґідир по $5, І. Лантвіт і І. Хитрик по $4.50, В. Гук, В. Лилак і Т. Пасічник по $4, М. Гирич 3.50, К. Олійник 3.00, Й. Олійник 3.00, С. Левицький 3.00, Ст. Задужний 3.00, Іл. Паликів 4.00, Д. Каришин 3.00, І. Семан 2.50, П. Космій 2.50, І. Ошуст 2.50, М. Савчук 5.00, Т. Баран 3.00, К. Миронюк 3.00, Т. Дудчак 3.00, Ст. Левко 2.00, І. Єдинак 2.00, І. Олешко 1.50, Я. Петраш 1.50, П. Кучма 1.00, П. Боднар 1.00, В. Гаврилків 1.00, І. Головчак 1.00, Д. Багрій 1.50.

Уряд Організації вислав колекторів між громадянство по домах. Отож на лісту 1-шу зібрав Гр. Кінаш і Т. Шевчук $32.75. Жертвували: збірка М. Гусачева 9.50; Й. Палиґа 5.00; Д. Чапля 3.00; панство Елкерс 2.00; по $1: Р. Лилик, А. Поліщук, В. Грегоращук, С. Кляревич, І. Гохай, А. Р. Норман, І. Ніз, Фред Рец, Т. Шевчук, І. Рутлайн, Р. Тромс, І. Грегоращук, Д. Багрій; Ф. Шаркей 25 ц.

На лісту ч. 2 зібрано $43.00. Збирали В. Дроботій, А. Куцик, Я. Стефанишин. Жертвували: Я. Корнат $10; по $5: п-ні Ярема, М. Сурмач, П. Стасюк, Т. Онуфрик; по $3: І. Дубляник, Н. Н.; І. Гриник $2.

На лісту ч. 3 зібрано $55.00. Збирали п-на П. Мигаль і п-на С. Семан. Жертвували: А. Кучмак $10; Н. Козар $6; по $5: Ст. Кучмак, Н. Гладун; по $2: Гр. Кучмак, П. Липка, П. Корейко, Т. Отембрайт, Й. Олійник, М. Возняк і п-ні Мигаль; по $1: К. Олійник, І. Гладій, Н. Ґула, В. Ґураль, П. Мельник, М. Ляхович, А. Мандзій, С. Похмурський, Й. Дмитрук, П. Петровський; по 50 ц.: Г. Нисаник, Г. Віcьола, А. Пухальський, Г. Віщук, Червинський, Нападій, Крилина; Я. Мандзій 25 ц.

На лісту ч. 4 збирали К. Мартинюк і С. Легкий. Зібрали $44.00. Жертвували: І. Стиран і Ст. Легкий по $5; М. Полуґач $3; по $2: І. Головчак, П. Стахів, Н. Гороховський, Г. Лаковський, В. Сідляр, І. Деркач, Ф. Андріїв, п-ні Салагуб; по $1: Гр. Писарчик, М. Стрілець, А. Карпович, А. Зварич, П. Дуда, Гр. Ковалишин, Лев Заяць, П. Агрест, Дм. Гриців, Т. Деяцький, Ф. Луців, п-ні Підгорецька, Д. Хомицький.

На лісту ч. 5 зібрано $35.25. Збирав І. Лантвіт. Жертвували: по $5: Й. Гадунка, А. Калинович, М. Ґураль і Г. Галонька; по $3: Ст. Калинович і Н. Петлов; по $2: Н. Самардак, А. Гриник і М. Мікілович; по $1: Й. Свачій, М. Гута і М. Яремчук; п-ні Глая 25 ц.

У фабриці „Фінко Дайінг & Прінтінг Компани" в Брукліні, Н. Й., зібрано $47.00. Зібрав В. Дворчин. Жертвували: В. Дворчин $10; по $5: М. Франків, Й. Сокальчук, І. Йоняк, А. Равліпець, Ф. Тибурський, Ст. Тибурський; по $2: В. Франків, І. Лебідь, Й. Мізерак; Мудрий $1.

На руки О. Луціва зложила п-ні Вукета $5. На руки п. Гнатового зложив Н. Паліщук $5. На руки п. Каришиного зложив п. Прохорович $2. На руки В. Дроботія зложив Н. Корчинський $2, В. Авраменко $1, гр. Сеник 50 ц. О. Курчій передав дрібну збірку 45 ц.

Збірку коляди перевели В. Дроботій, А. Куцик, І. Скляр, К. Миронюк, Т. Дудчак. Заколядували $89.05. Жертвували: по $5: К. Миронюк, Т. Дудчак, Г. Коновалов; М. Трубчак $3; по $2: І. Скляр, М. Кавецький, І. Франклін, І. Ошуст, А. Мелещук, І. Лукіянек, п-ні Готра, Д. Олійник, Т. Баран, П. Гнатів, М. Микитович, К. Олійник, Й. Олійник, А. Зазуляк; по $1: Я. Стефанишин, п-ні Бабій, Я. Якимишин, С. Мінчак, п-ні Дідиш, п-ні Лукіянська, Л. Подлесний, К. Тимків, А. Тинецький, М. Констанкевич, А. Шурин, Гр. Ковердович, П. Заневський, М. Войтович, п-ні Березовська, п-ні Цвітла, І. Брост, З. Степців, М. Скляр, В. Босий, Н. Кручок, І. Бранецький, Е. Білецький, Я. Кибюк, М. Січинський, В. Гречин, М. Кефар, М. Савіцький, М. Кібюк, І. Бабинець, М. Пелех, Ева Сабат, Ф. Новак, Ф. Стефанів, Р. Рибак, П. Кріль, Т. Кечка, А. Арлевич, Д. Сеник; Гр. Толатник 75 ц.; по $50 ц.: С. Ранковс, п-ні Орихівська, С. Палюк, В. Беляк; І. Герц 30 ц.; по 25 ц. Н. Н., п-ні Отвонівська, М. Берчук; п-ні Семенюк 20 ц.; А. Бойков 5 центів.

Молоді хлопці Ст. Дроботій, І. Куцик і С. Курчій заколядували $27.50. Жертвували: п-ні Скубова $2; по $1: А. Дубляник, п-ні Ярема, А. Сівець, д-р Черняк, п-ні Кравець, п-ні Курчій, п-ні Стасюк, п-ні Голігроцька, п-ні Тураш, п-ні Зварич, п-ні Пшик, п-ні Конкульовська, І. Приймак, С. Бриґідир, В. Ґораль, В. Книгиницький, о. А. Іванишин, Н. Ґула, М. Ґула, М. Близнак, В. Козак, І. Редчук, С. Франко; по 50 ц.: п-ні Кручок, п-ні Вітоняк, гр. Даік, Я. Савчук; К. Варнер 25 ц.

К. Мартинюк і Ст. Легкий заколядували $49.00. Жертвували: по $5: К. Мартинюк, І. Зазуха; Ю. Салагуб $3; по $2: І. Хитрик, І. Луців, І. Годовчак, О. Попик, В. Лучка, Д. Лучка, Н. Н., С. Милик; по $1: С. Легкий, П. Слободян, І. Тарган, К. Шпак, І. Забавчук, І. Стиран, С. Городецький, М. Полиґач, Ф. Андріїв, А. Хома, гр. Назаревич, гр. Лоск, Й. Куців, І. Осецький, І. Пелех, І. Довкач, Д. Йоць, А. Куцик, Д. Х. Павачук.

На зборах відділу О. Д. В. У. зібрано коляди $20.00. Жертвували: О. Луців $10; М. Каришин $5; В. Дроботій і гр. Лилак по $2; М. Мостенський $1.

На пікніку Укр. Прав. Громади дохід $16; на балю 11 жовтня 1930 $25; з представлення 15 жовтня чистий дохід $60; збірка на представленню $27.31; чистий дохід з балю 11 жовтня 1930 $90.16; збірка до пушок 18 січня 1931 від Укр. Прав. Церквою на 14 улиці $2.39.

Отож загальна сума приходу представляється так:

Члени відділу О. Д. В. У. зложили	$480.75
На лісти зібрано в листопаді 1930 р.	257.00
Прихід з підприємств	218.58
Коляда	185.55
Дрібніші жертви	18.34
Прихід з балю 21 лютого 1931	100.00
Разом	$1,260.22

Загальний розхід:

Вислано на визвольну боротьбу через Обєднанне в січні 1931	$1,000.00
Чартер для О. Д. В. У.	70.00
Вкладка на протестаційний похід в Ню Йорку	10.00
Книжки для секретаря	2.50
Кореспонденція	8.00
Разом	$1,090.50
Остається в касі	$169.72

Галю на збори оплачували самі члени на зборах, складаючи по кілька центів, отож того не бралося ні до приходу, ні до розходу.

До цего звіту після моєї думки не треба нічого додавати, бо діла самі за себе говорять. Нехай буде це приміром для тих патріотів язикових, котрі богато горлають, а нічого не роблять. Наш відділ не робив богато галасу язиком, а робив реальну роботу. Навіть не звертав і не звертає уваги на тих, котрі кидають нам колоди під ноги.

Відділ Організації звертається до нюйорського свідомого громадянства з закликом вступати в члени Організації Державного Відродження України. Не сидім по норах і не думаймо, що Варшава чи Москва збудує Україну. Не покладаймо надій на наших угодовців, що тримаються московської чи ляцької державної клямки. Ми мусимо зрозуміти тих героїв, котрі в краю віддають життя на вівтар вітчини й підтримати їх в тяжкій боротьбі за волю й долю українського народу.

За уряд О. Д. В. У.:

Михайло Каришин, предс.;
Антін Куцик, касієр;
В. Дроботій, секретар.

КРОВАВІ БІЙКИ НА ВУЛИЦЯХ СОСНОВЦЯ.

На одній з вулиць Сосновця 6 пяних безробітних напали на двох купців та почали їх бити палками. Один з купців, Стефан Христель, утік перед напасниками до брами камениці. Колиж напасники побігли за ним і дальше почали його бити, він витягнув з кишені револьвер і вбив одного з напасників, Казимира Оценку. Пятьох інших напасників поліція арештувала.

2 РОКИ ВЯЗНИЦІ ЗА КРАДІЖ 30 ТИСЯЧ ЗОЛОТИХ.

В Замосцю засудили на 2 роки тюрми якогось Круковського, директора Центральної Каси в Замосцю. Його засудили за те, що вкрав у згаданій касі 30 тисяч золотих. Гарні директори!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(35)

Тарзан бився всією могучою силою, щоб вратуватися від невидимих напасників. Він чув, як під ударами його пястуків валилися невідомі напасники, але й його власні сили занепадали. Поволі його перемогли. Переможці звязали його руки на спині, а звязані ноги підтягнули до них.

—о—

Нарешті Тарзана піднесли з землі й понесли його далі в невеликий двір за каплицею. Тут він перший раз побачив своїх страшних переможців. Вигляд їх був такий, що годі було щось чекати від них людяного. Бурмочучи й перекликаючись між собою якоюсь короткозвучною, невідомою мовою, вони вийшли з кімнати, лишаючи Тарзана лежачого на спині.

—о—

Тарзан спробував кріпкість шнурів, але вони не піддавалися під його могутніми мускулами. Та він ще й не хотів розірвати їх при світлі, коли він сподівався, що за ним пильно слідкують вороги. Коли сонце стало на південь, Тарзан почув, що до нього наближається багато босих ніг. Знову зявилися ті страшні люди й почали навколо нього свій танок.

—о—

Десять мінут вони танцювали. Потім, викрикуючи щось в один голос, кинулися до Тарзана. В цей час на подвірю зявилася дуже гарна молода дівчина, яка своїм золотим ціпком прогнала дикунів далі від Тарзана. Тарзан подумав, що це якесь чудо прийшло йому на поратунок.

—о—